

Kyberympäristö ja kyberturvallisuus EI-kyberihmisille

Tietopakettissa käydään läpi eri termit ja kuvaillaan käytännön esimerkein, mistä kyberturvallisuudessa on kyse.

Kyberympäristö ja tietoyhteiskunta

Terminologia

Tietojärjestelmä

ATK- ja tiedonsiirtolaitteista, ohjelmista sekä ihmisistä koostuva järjestelmä.

ATK-LAITE

Fyysinen laite, joka käsittelee sähköisessä muodossa olevaa tietoa.

LAITETILAT

Tietoteknisten laitteiden sijoituspaikka.

HENKILÖSTÖ

Ohjelmien, laitteiden sekä niistä muodostuvien järjestelmien suunnittelijat, valmistajat ja ylläpitäjät.

TIEDONSIIRTOLAITE

Siirtää signaaleja yhdestä paikasta toiseen tai useampaan tiettyyn paikkaan.

OHJELMA

Joukko käskyjä, joilla tietokone suorittaa sille tarkoitetun tehtävän.

OHJELMISTO

Useasta ohjelmasta koostuva kokonaisuus.

TIETO-JÄRJESTELMÄ

Katso esimerkki tietojärjestelmästä

Kyberympäristö

Kyberympäristö muodostuu yhdestä tai useasta tietojärjestelmästä.

Tietoa käytetään, muokataan ja siirretään elektroniikan ja sähkömagneettisen spektrin avulla.

TIETO-JÄRJESTELMÄ

TIETO-JÄRJESTELMÄ

Ympäristöön kuuluvat myös datan ja informaation käsittelyyn liittyvät fyysiset tilat ja rakenteet.

TIETO-JÄRJESTELMÄ

Kaikkia järjestelmiä uhkaavat silloin tällöin häiriöt, haitat ja suoranaiset vaaratilanteet.

Katso esimerkki kyberympäristöstä

Kyberturvallisuus

Kyberturvallisuus on tavoitetilä, jossa kyberympäristöön voidaan luottaa ja jossa sen toiminta turvataan.

Kyberturvallisuus pitää sisällään kaikki sellaiset toimenpiteet, joiden avulla voidaan ennakoivasti hallita ja tarvittaessa sietää erilaisia kyberuhkia ja niiden vaikutuksia.

Tavoitetilassa kybertoimintaympäristöstä ei aiheudu vaaraa, haittaa tai häiriötä sähköisen tiedon (informaation) käsittelystä riippuvaiselle toiminnalle eikä sen toimivuudelle.

Turvallinen kyberympäristö

- Koska monet erilaiset toiminnot ovat riippuvaisia kyberympäristöstä, sen on oltava turvallinen.
- Luottamus kyberympäristöön perustuu siihen, että siellä olevat toimijat toteuttavat tarkoituksenmukaisia ja riittäviä tietoturvasuomenettelyjä ("yhteisöllinen tietoturva").
- Kun kyberympäristö on turvallinen, siihen voidaan luottaa ja toiminta jatkuu tilanteessa kuin tilanteessa.

Katso esimerkki tietoturva ja kyberturvallisuus

Kyberympäristöön kohdistuvat uhkat ovat tietoturva-uhkia, jotka toteutuessaan vaarantavat tietojärjestelmän oikeanlaisen tai tarkoitetun toiminnan

HUOLTOVARMUUSORGANISAATIO

Kyberympäristö

Tietoyhteiskuntaa ei ole ilman maailmanlaajuisia **tiedon infrastruktuuria**, eli tietokoneita, ihmisiä ja laajaa tiedon saatavuutta.

Tietoyhteiskunnan tieto on **sähköisessä muodossa**.

Tietotekniikalla on kaksi roolia tietoyhteiskunnassa:

1. Tehostaa toimintoja
2. Mahdollistaa uusia toimintamalleja

Kyberympäristö on se kokonaisuus, jossa sähköisessä muodossa olevaa tietoa käsitellään tietotekniikan avulla.

Tietoa käsitellään **tietojärjestelmissä**, joista kyberympäristö muodostuu.

Esimerkki tietojärjestelmästä

Metrolinjan ohjaus

JUNIEN OHJAUSOHJELMA

PALVELIN

LAITETILAT
Metrolinjan ohjauskeskus.
Datacenter.

HENKILÖSTÖ
Ohjauskeskuksen tietohallinto-henkilöstö.

OHJAUSLAITTEIDEN TIEDONSIIRTOJÄRJESTELMÄT
Kaapelit, yms.

TIETOJÄRJESTELMÄ

Esimerkki kyberympäristöstä

Metron kyberympäristö

Liikenteen ohjauskeskukset

TIETOJÄRJESTELMÄ
KULJETTAJIEN TYÖVUOROLISTAT

TIETOJÄRJESTELMÄ
LIPPUAUTO-MAATTI

TIETOJÄRJESTELMÄ
LIPUN LUKULAITE

TIETOJÄRJESTELMÄ
METROLINJAN OHJAUS

TIETOJÄRJESTELMÄ
SÄHKÖISET AIKATAULUT

TIETOJÄRJESTELMÄ
ILMASTOINTIJÄRJESTELMÄ

TIETOJÄRJESTELMÄ
JUNIEN SÄHKÖJÄRJESTELMÄ

TIETOJÄRJESTELMÄ
JUNIEN SÄHKÖJÄRJESTELMÄ

Mitä eroa on tietoturvalta ja kyberturvallisuudella?

Tietoturva suojaa tietojärjestelmässä käsiteltäviä tietoja. Jos tietoturva pettää, seurauksena voi olla, että kyberympäristö toimii toisin, kuin on tarkoitus. Esimerkiksi vaikutus metron voisi olla sellainen, että junat lähtisivät väärään aikaan tai väärään suuntaan.

Kyberturvallisuuden tavoitteena on varmistaa, että kyberympäristöstä ei aiheudu haittaa, vaaraa tai häiriötä kyberympäristöstä riippuvalla toiminnalla. Kyberturvallisuus on toimivan kyberympäristön tuotos ympäröivään yhteiskuntaan.

TIETOTURVA

- Tietojärjestelmässä olevat tiedot on suojattu
- Tiedot ovat silloin saatavilla, kun niitä tarvitaan
- Tietoja käsittelevät vain sellaiset henkilöt, joilla on siihen oikeus
- Tieto ei ole vahingon seurauksena muuttunut

KYBERUHKA

Kyberympäristöön vaikuttava teko tai tapahtuma, joka toteutuessaan vaarantaa kyberympäristöstä riippuvaiset toiminnot.

TIETOTURVAUHKA

Tietojärjestelmään vaikuttava teko tai tapahtuma, joka toteutuessaan vaarantaa tietojärjestelmän toiminnan.